

Roland van Mourik

Notaris bij Hekkelman Advocaten | Notarissen
r.van.mourik@hekkelman.nl
www.hekkelman.nl

WIJ KOMEN TEZAMEN

De vereniging kent vele verschijningsvormen. In meerdere opzichten is het een interessante rechtsvorm. Het is ook de enige rechtspersoon die kan ontstaan zonder notariële akte.

Het verenigingsleven in Nederland is kleurrijk. Sport, muziek en andere vrijetijdsbestedingen, maar ook belangen, netwerken en beroepen worden via de verenigingsvorm georganiseerd. De omvang van verenigingen varieert van één lid (PVV) tot miljoenen leden zoals de ANWB. De wet omschrijft de vereniging als een rechtspersoon met leden die is gericht op een bepaald doel. Dat doel richt zich veelal voornamelijk op (de belangen van) de leden zelf. Oprichting vindt plaats door ten minste twee (rechts-)personen. De vereniging mag geen winst onder haar leden verdelen.

FORMELE VERENIGING

Indien de oprichting bij notariële akte plaatsvindt dan dient de akte in de Nederlandse (of Friese) taal te zijn opgesteld. We spreken dan van een formele vereniging. De statuten bevatten minimaal de naam, de gemeente van de zetel, het doel, de verplichtingen van de leden, de wijze van bijeenroepen van de algemene vergadering, wijze van benoeming en ontslag bestuurders en de bestemming van het batig saldo ingeval van ontbinding. Inschrijving in het handelsregister is dan verplicht.

INFORMELE VERENIGING

Of en (vanaf) wanneer sprake is van een informele vereniging, is niet altijd duidelijk. Bij een informele vereniging wordt voldaan aan de hiervoor genoemde basiskenmerken, maar zijn de statuten niet opgenomen in een notariële akte. Daarbij is het van belang dat er enige vorm van interne organisatie bestaat waarbij een ledenvergadering en een bestuur zijn te onderscheiden en dat middels de vereniging wordt deelgenomen aan het maatschappelijk verkeer. Hierdoor kan (mogelijk onbewust) rechtspersoonlijkheid ontstaan en zijn de regels van Boek 2 Burgerlijk Wetboek van toepassing. Een informele vereniging kan eenvoudig een formele vereniging worden door het vastleggen van de statuten in een notariële akte. Beperkingen van de informele vereniging zijn gelegen in de beperkte rechtsbevoegdheid aangezien de informele vereniging geen registergoederen kan verkrijgen en geen erfgenaam kan zijn.

AANSPRAKELIJKHEID

Het is van belang te realiseren dat de bestuurders van een informele vereniging in beginsel hoofdelijk aansprakelijk zijn voor schulden die tijdens hun bestuur opeisbaar worden of zelfs na hun aftreden als er geen andere bestuurder is die aansprakelijk is. Is de informele vereniging ingeschreven in het handelsregister, dan ligt de bewijs-

last voor aansprakelijkheid bij de wederpartij.

COÖPERATIE

Een rechtsvorm die in de basis veel gelijkenis vertoont met de vereniging is de coöperatie. De coöperatie was vroeger een ondersoort van de vereniging, maar is sinds 1989 een eigen rechtsvorm. Echter veel wetgeving die betrekking heeft op de vereniging is ook van toepassing verklaard op de coöperatie. De wet omschrijft de coöperatie als een als coöperatie bij notariële akte opgerichte vereniging die zich blijkens de statuten ten doel stelt in bepaalde stofelijke behoeften van haar leden te voorzien. Daarbij dient de coöperatie overeenkomsten met haar leden aan te gaan die betrekking hebben op het bedrijf dat de coöperatie uitoefent. Hieruit valt af te leiden dat de coöperatie een onderneming drijft en winst mag uitkeren. Een actueel voorbeeld van het gebruik van deze rechtsvorm is de energiecoöperatie waarin burgers een gezamenlijk duurzaam energieproject, zoals zonnepanelen of een windmolenpark, organiseren.

Kortom de verenigingsvorm is veelzijdig en vervult een uiterst nuttige functie in onze maatschappij.

Ik wens je een gezond, gelukkig en succesvol 2019!